There are no translations available.

Niektóre typowe społeczno-psychologiczne postawy współczesnej ludności rosyjskiej

S. Midelski
Regionalna Akademia Zarządzania (Pawłodar, Kazachstan)

W niniejszym artykule autor spróbował sformułować pewne powszechne postawy, nieświadome wzorce, które są typowe dla interakcji społecznej osób, identyfikujących się z rosyjskiej grupą etniczną lub ukształtowanych pod wpływem współczesnej kultury rosyjskiej i rosyjskiej tradycji współżycia społecznego. Znajomość tych zjawisk pomaga lepiej zrozumieć i przewidzieć działania osób w różnych sytuacjach.

In this article the author tried to formulate some common attitudes, unconscious patterns that are typical of the social interaction of people who identify themselves with the Russian ethnic group or formed under the influence of contemporary Russian culture and Russian traditions of social interaction. Knowledge of these phenomena helps to better understand and predict the actions of people in different situations.

Zgodnie z tradycyjną definicją encyklopedyczną, „postawa – uwewnętrzniona przez jednostkę, wyuczona skłonność (akt woli przejawiający się w czynach) do reagowania w społecznie określony sposób, szczególnie przez podejmowanie określonych działań w odpowiedzi na oczekiwania społeczne.

Źródłem postaw jest przyjęty światopogląd, rozumiany jako zbiór subiektywnych doświadczeń intelektualnych oraz emocjonalnych, określających relację osoby do rzeczywistości” [1].

Analizując wiele różnych sytuacji interakcji społecznych, można sformułować kilka typowych podstawowych postaw społecznych, charakterystycznych dla osób, które identyfikują się z rosyjską grupą etniczną lub są wychowani we współczesnej kulturze rosyjskiej i rosyjskiej tradycji współżycia społecznego.

1. Im wyższy jest status społeczny osoby – tym więcej praw ta osoba ma. Im stan jest niższy – tym więcej ta osoba ma obowiązków i odpowiedzialności. Osoby, posiadające najwyższy status społeczny, w rosyjskiej tradycji całkowicie nie mają żadnych zobowiązań (z wyjątkiem abstrakcyjnych, niejasnych i całkowicie nieokreślonych tez, jak "niestrudzenie pracować dla dobra kraju" i "zawsze działać w interesie narodu"). O żadnej regulacji prawnej ich

działalności, według większości przedstawicieli tradycyjnej psychologii rosyjskiej, nie można mówić w ogóle. Jedynym regulatorem działalności takich osób mogą być wyłącznie ich osobiste cechy moralne i etyczne.

W związku z tym, najmocniejszym bodźcem dla robienia kariery administracyjnej w Rosji dla wielu osób jest nie tyle wyższe wynagrodzenie i inne legalne preferencje, związane z wyższym statusem, ile okazję do "pasza" i tworzenia bezkarnej samowoli w stosunku do niżej uplasowanych.

2. Władza państwowa wobec obywatela ma tylko prawa. Obywatel przed władzą państwową - tylko obowiązki. Żadnego ”podziału władz” lub "mechanizmu kontroli i równowagi” w rzeczywistości nie istnieje. Nikt i nic nie w stanie obronić obywatela od swawoli polityków i urzędników państwowych. Dlatego główny sposób zabezpieczenia się przed tyranią państwa - uzyskać prawo do własnej samowoli i własnej tyranii. Najczęściej osiąga się to przez przyłączenie do najbardziej aktywnych grup wpływów (na przykład - do grona urzędników państwowych, w szczególności – do resortów mundurowych, służb kontroli, organów nadzorujących; oraz do rządzącej partii politycznej, gigantycznych koncernów państwowych, do zorganizowanych grup przestępczych, wpływowych "wspólnot", klanów i tak dalej). Dla tych (szczególnie - dla członków niższych warstw społecznych), którzy nie są w stanie zostać członkami wpływowej grupy w rzeczywistości, jedynym dostępnym mechanizmem obronnym staje się pełna psychiczna samoidentyfikacja z ideami, zasadami i wartościami tych najbardziej wpływowych grup. Właśnie stąd są źródła powszechnej obojętności wobec korupcji, całkowitej militaryzacji świadomości publicznej, agresywnej homofobii, a także entuzjastycznego poparcia dla okupacji i aneksji Krymu itp.

Z kolei, gdy władza chociaż na krótki czas hamuje swoją nieograniczoną swawolą wobec obywateli, oni postrzegają to jako tymczasową chwilą „słabości państwa”, z którego chcą uzyskać jak najwięcej w jak najkrótszym czasie, co prowadzi do gwałtownego wzrostu zbyt optymistycznych zapotrzebowani i oczekiwań społecznych.

3. Żadnych powszechnych, przyrodzonych, niezbywalnych, nienaruszalnych, naturalnych, niepodzielnych praw człowieka nie istnieje. Każda konkretna osoba otrzymuje swoje prawa od państwa oraz innych osób wyżej ulokowanych (kierowników w prace, liderów grupy, starszyznę). Prawa człowieka mogą być wycofane lub ograniczone w dowolnym momencie bez podania przyczyny. Powodem dla uzyskania prawa mogą być nie tyle osobiste zasługi i osiągnięcia (zasada merytokratyczna), ile ograniczone możliwości (dzieci, osoby chore, niepełnosprawni, seniorzy, kobiety w ciąży, matki wielodzietne etc.) lub po prostu życzliwość przełożonych. Często warunkiem uzyskania praw jest pokazowa lojalność wobec

dobroczyńcy (pieczeniarstwo).

4. Kontakty osobiste są nieporównanie ważniejsze niż oficjalne relacje służbowe lub sprawy profesjonalne, niż formalny zakres praw i obowiązków, podział stref kompetencji itp. Stosunki osobiste mogą być różnego rodzaju: przyjaźni, braterstwa, koleżeństwa, sąsiedztwa, stosunki „klient-patron” i tak dalej, ale w każdym przypadku one dążą do tego, żeby zastąpić sobą (w skrajnych przypadkach – całkowicie wyprzeć) formalne typy relacji.

5. Prawdziwa wolność - to kompletny brak zarówno pisanych, jak i niepisanych reguł, norm, przepisów i zasad (w rzeczywistości - swoboda swawoli). "Wolność wyboru", według tradycji rosyjskiej – to jest ledwo przebrany brak wolności. Właśnie dlatego wśród osób pochodzenia rosyjskiego tak popularne są anegdoty, aforyzmy, przypowieści i historie z życia, których znaczenie jest to, że prawdziwa wolność istnieje tylko w Rosji, podczas gdy na zbiorowym "Zachodzie" ludzie są zniewoleni i ujarzmieni w znacznie większym stopniu, niż gdziekolwiek indziej na świecie.

6. Bogactwo i sukces zawsze są wynikiem przestępstwa. Rzetelna, porządna i pracowita osoba po prostu nie może mieć ani bogactwa, ani sukcesu.

Dla lepszego zrozumienia sytuacji konieczne jest, aby wziąć pod uwagę szereg istotnych kwestii:

1. Wyznawcy powyższych twierdzeń niekoniecznie są etnicznymi Rosjanami. Wystarczy, że są one wychowywane w zgodzie z kulturą rosyjską i rosyjską tradycją interakcji społecznej.

2. Pomimo faktu, że wiele podobieństw można zaobserwować w kulturze innych narodów (w szczególności – w krajach Azji Środkowej lub Kaukazu), najbardziej charakterystyczne oni są właśnie dla krajów o dominującej kulturze rosyjskiej (Rosja, Białoruś, częściowo - Ukraina i Kazachstan).

3. Powyższe ustawienia (jak prawie wszystkie inne zjawiska psychologiczne) są rzadko spotykane w czystej postaci. Oprócz postaw, na zachowanie ludzi w społeczeństwie ma wpływ

wiele czynników, począwszy od sytuacyjnych, przypadkowych, a kończąc na stopniu dojrzałości społecznej, poziomie edukacji i innych cechach indywidualnych.

Niemniej jednak, jeśli potrafimy zrozumieć wyżej wymienione postawy jako dominujące trendy współczesnej rosyjskiej kultury i tradycji społecznej, będziemy w stanie zrozumieć przyczyny i sens w wielu sytuacjach, nieredukowanych do zwykłych wzorców zachowani społecznych.

Referencje:

1. Wikipedia, artykuł „postawa”: https://pl.wikipedia.org/wiki/Postawa